

A miskolci Avas emlékei

2011 július 20. Flag

Szöveg méret

90

Mentés

-
-
-

- [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejtőzködő Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Miskolc történelmi városmagja az Avasnak nevezett magaslat körül alakult ki. Avas az öreg jelentés? régi magyar ó szócska képzett, hasonlult alakja; ez esetben a Bükk ?sfás rengetegét jelöli. A Szinva folyócska menti domb neve az 1300-as évek végét?l szerepel oklevelekben, a csupán 236 méteres magasságban lév?, az Árpádok ideje óta folyamatosan használt temet?jében ekkor már legalább másfél évszázada állt Miskolc plébániatemploma. Évezredek óta lakott hely a mai nagyváros és vidéke. A karsztos hegyvidék barlangjai menedéket nyújtottak a jégkorszaki embernek, a gazdagon fakadó forrás- és hévizek, az erd?k fája és vadjai, a patakok halai megélhetést, táplálékot nyújtottak az itt él?knek. A Herman Ottó (1835–1914) által kezdeményezett és folytatott régészeti ásatások tízezer évvel ezel?tti település nyomait, csiszolt k?eszközöket tártak fel az Avason. Legrégibb, közelebbre?l ismert lakói, a kelták már a környéken b?ven el?forduló fémekb?l készítették szerszámaikat, fegyvereiket. Követ?ik, a germán kvádok, a szarmaták, majd a hunok és avarok is sorra itt hagyták „lábnyomukat”.

A magyarok megérkezésér?l a névtelen jegyz? krónikája részletesen beszámol: er?s csapata élén Böngér fia Bors vezér egész a lengyel határig elfoglalta a vidéket, a Tátráig gyep?akadályokat emeltetett, és várat építtetett a Boldva vize mellett. Anonymus ama mondata, amely szerint a várat „a nép Borsodnak hívta, mivel kicsiny volt”, a legkorábbi nyelvtani észrevételünk (kicsinyít? képz?!), emellett elmondja a Szent István-kori vármegye nevének eredetét is. Bors ivadékai, a Miskolc nemzetség tagjai – sokan viseltek közülük magas méltóságot az Árpád-házi királyok alatt – a Szinva partján létesült település névadói lettek: a helység 1150 körül Miscouci, 1293-ban és

később Miskolc alakban fordul elő oklevelekben.

Miskolc tatárjárás előtt elkészült, legelső egyháza helyén a XV. században épült, 1545 óta a reformátusok által használt Avasi templom áll. Padlózata alatt 1941-ben tárták fel félköríves szentélyének alapfalait. A kis kápolna hajóját még a román korban, valamikor 1250 táján megtoldották nyugati irányban, majd 1350-ig tovább nyújtották, toronnyal egészítették ki. Fiókegyházzal rendelkező parókiaként, papjával együtt szerepel az 1335. évi pápai tizedlajstromban. 1312 után – a sok mindent eldöntő rozgonyi csata következményeként – a Miskolc dinasztia pozícióit és birtokait a rimaszécsi Széchy család vette át. 1325-ben az itt keletkezett Diósgyőri királyi vára is, s befolyásuknak köszönhetően emelkedett Miskolc mezővárosi rangra.

A piactartási jogot nyert település gyors fejlődésének jele, amint másutt is, a templom nagyszabású átépítése. A XIV. század első felében megkezdett renoválást 1365 és 1411 között folytatták, ennek során alakult ki a gótikus stílusú, de még mindig egyhajós templom. 1470–1489 között érett csúcsíves stílusban fejeződtek be a munkálatok, amelyek végeredménye a ma is látható, három egyforma magasságú hajó által alkotott, csillag- és hálóboltozatos késő gótikus csarnoktemplom. Hossza 42,5 méter, szélessége 19 méter, amelyből 8 méter esik a főhajóra, 5,5 méter a mellékhajókra. Székület nélküli szentélye a tízszög öt oldalával zárul. Emelt szintű oltára körüljárható volt, amint ez a korabeli sziléziai, délnémet, osztrák, cseh és erdélyi százcsarnoktemplomokban látható. A Hunyadi Mátyás uralkodásának idejére (1458–1490) jellemző hazai gótika reprezentatív emléke az északi oldalon látható, összefonódó íves bélletű kapuzat, a nyugati oromfal és a déli homlokzat szélső, gazdagon faragott kőrácsos ablaka.

1544-ben portyázó török csapat támadta meg Miskolcot, a templomot feldúlta, kifosztotta és felgyújtotta.

Újjáépítését már a város lutheránus hitre áttért polgárai végezték el a protestáns szertartás igényeinek megfelelően. 1560-tól kilenc éven át tartott a renoválás, amelynek során síkmennyezetet készítettek az elpusztult boltozat helyébe, körülfalazták a karcsú, sokszögletű pilléreket. Mivel a csarnoktemplom torony nélküli volt, az északi oldalától néhány méterre új harangtornyot emeltek. 1557-re készült el az egyemeletes, vaskos kőfalazatú, fagalériás torony, a déli oldalán olvasható felirat szerint „nagyságos Bal(assa Zsigmond) váruasága, Gombos Pál bírósága és Szijgyártó Mátyás gondnoksága alatt”. Karcsú, ácsolt szerkezetű, zsindelyborítású sisakján 1680 óta mutatja az idő múlását a toronyóra.

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló